

УДК 378.09:17 (КНР)

DOI:

*Цуй Лун, здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти,
кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Харківського національного університету імені Семена Кузнеця*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті запропоновано педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки.

Автором зазначено, що у КНР фізична культура відіграє значиму роль у житті молоді. Багато молодих людей займаються бойовими видами мистецтва.

Виділено педагогічні умови розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки, а саме: підбір викладацького складу, здатного до систематичного вивчення особистісних характеристик майбутніх учителів фізичної культури, урахування їхніх індивідуальних творчих можливостей і ціннісних орієнтацій; формування у майбутніх учителів фізичної культури розуміння ролі і сформованості відповідних компетентностей сучасної діагностики свого функціонального стану для вдосконалення професійної майстерності; забезпечення змагальної активності для фізичного самовдосконалення, забезпечення якості фахової підготовленості майбутнього учителя фізичної культури, формування впевненості у своїх фізичних можливостях.

Ключові слова: майбутній учитель фізичної культури; педагогічні умови; педагогічний досвід; професіоналізм; розвиток; фахова підготовка.

Лит. 19.

*Cui Long, Applicant of the third Educational and Scientific Level of Higher Education,
Department of the Pedagogy, Foreign Philology and Translation,
Kharkiv Semen Kuznets National University*

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONALISM OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING

The article offers pedagogical conditions for the development of professionalism of future physical education teachers in the process of professional training.

The author notes that in China, physical culture plays a significant role in the lives of young people. Many young people are involved in martial arts.

In the article the author highlighted the pedagogical conditions for the development of professionalism of future physical education teachers in the process of professional training, namely: selection of teaching staff capable of systematic study of personal characteristics of future physical education teachers, taking into account their individual creative abilities and values; formation of future teachers of physical culture understanding of the role and formation of the relevant competencies of modern diagnostics of their functional state to improve professional skills; improving the mechanisms of professional training of future teachers of physical culture, aimed at in-depth specialization of education; systematic updating of the content of training of future teachers of physical culture through the integration of knowledge, skills, professionally significant personal qualities of the future specialist in this field; constant diagnosing the creative potential of the future teacher of physical culture, creating a number of incentives for creative activity; providing competitive activity for physical self-improvement, ensuring the quality of professional training of future physical education teachers, building confidence in their physical capabilities.

The author through the prism of the experience of famous physical education teachers of Sichuan province Xiao Yang and Wu Yun described the stated pedagogical conditions for the development of professionalism of future physical education teachers in the process of professional training.

Keywords: future teacher of physical culture; pedagogical conditions; pedagogical experience; professionalism; development; professional training.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В останні десятиліття у КНР на рівні держави, на рівні провідних закладів освіти

провінцій багато уваги приділяється розвитку фізичної культури і спорту. Ця галузь справедливо визначена одним із важелів прогресу суспільства, умовою підвищення якості життя і добробуту громадян Китайської Народної Республіки.

Фізична культура, спорт є характерною ознакою традицій і культури КНР. Багато молодих людей з раннього віку займаються бойовими видами мистецтв. У великій шані серед молоді і людей солідного віку оздоровчі напрями фізичної культури: фітнес, плавання тощо.

Фізична культура і спорт становлять значну позицію реалізації державної політики в КНР. Особливо актуальним є питання долучення молоді до масової фізичної культури. Уряд КНР ініціює низку заходів з метою упровадження фізичної культури в усі види життєдіяльності громадян, зокрема: виробничу, освітню, сферу дозвілля і розваг. Значимим є синтезування фізичної культури, активності і духовного зростання особистості. Підтвердженням цього є Закон про спорт КНР [13]. Зазначимо, що у статті третій цього Закону заявлено про вимогу дотримуватися і реалізовувати завдання фізичної культури задля економічного і культурного прогресу держави, зміцнення обороноздатності і престижу КНР на світовій арені. Держава підтримує становлення і розвиток фізичної культури і спорту, створює умови для якісної підготовки фахівців відповідної галузі [14; 17]. Вартим уваги, на наш погляд, є системний підхід у розумінні ролі фізичної культури для підвищення рівня життя в країні, відповідно, актуалізовано увагу на питання якісної підготовки фахівців – учителів фізичної культури, які здатні продуктивно виконувати професійні завдання в умовах соціалістичної ринкової економіки, своєю працею сприяти утвердженню цінності процвітання громадян КНР [12]. Система підготовки майбутніх учителів у КНР відкрита для інновацій. Її ефективність забезпечується можливістю оперативного реагування на новітні освітні тенденції, напрацювання світової педагогічної спільноти. Освіта загалом, і зокрема підготовка майбутніх учителів фізичної культури у КНР адаптована до інтеграції у світовий науковий і освітній простір [1]. Для України такий досвід вкрай актуальний з огляду на деструктивні процеси, що відбулися внаслідок довготривалої пандемії, спричиненої попередженням і подоланням COVID-19.

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Різні аспекти становлення і розвитку системи підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури, традиції і сучасні тенденції розвитку цієї галузі досліджували представники різних культур і наукових напрямів. Масивний пласт досліджень присвячено теоретико-методичним засадам підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Ці проблеми зокрема досліджували: О. Ажиппо

[2], П. Джуринаський [9]. Автори розкрили питання історії і сучасних тенденцій фізичної культури в КНР, національні традиції щодо організації масових видів спортивних змагань. Цікаві висновки з позицій аксіологічного підходу презентовано Л. Демінською [8], Ван Сюе Мань [4], що більш повно розкриває національні особливості фізичного виховання і фізичної культури у закладах вищої освіти в КНР. Змістовий аспект заявленої проблеми проаналізовано у працях Ван Ліхуа [3], Лі Цзин [11], Л. Сущенко [15]. У контексті технологічного підходу ми керувалися висновками Ю. Фурмана [19]. Цінні висновки і методологічний базис дослідження використано з публікацій В. Ворожбіт-Горбатюк [5], Н. Борисенко [6], Ю. Курнишева [10]. У студіях цих авторів розкрито ціннісні орієнтири організації професійної підготовки, вказано на значимість аксіологічних цінностей якісної професійної підготовки майбутніх фахівців-педагогів.

Водночас, аналіз джерел підтвердив доцільність проведення нашого дослідження.

Формування мети статті (постановка завдання). Метою статті є: визначення педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у коледжах (на прикладі провінції Сичуань).

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. На підставі аналізу джерел з означеної теми ми виокремили низку педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у коледжах (на прикладі провінції Сичуань), а саме:

- організаційно-діагностичні умови: підбір викладацького складу, здатного до систематичного вивчення особистісних характеристик майбутніх учителів фізичної культури, урахування їхніх індивідуальних творчих можливостей і ціннісних орієнтацій; формування у майбутніх учителів фізичної культури розуміння ролі і сформованості відповідних компетентностей сучасної діагностики свого функціонального стану для вдосконалення професійної майстерності;

- умови змістово-методичного забезпечення: удосконалення механізмів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, спрямованих на поглиблену спеціалізацію навчання; систематичне оновлення змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури через інтеграцію знань, умінь, професійно значимих особистісних якостей майбутнього фахівця означеної галузі;

- умови творчо-рефлексивні: постійне діагностування творчого потенціалу майбутнього вчителя фізичної культури, створення низки стимулів на творчу діяльність; забезпечення змагальної активності для фізичного самовдосконалення, забезпечення якості фахової підготовленості майбутнього учителя фізичної культури, формування впевненості у своїх фізичних можливостях.

Вивчення матеріалів з теми засвідчило, що у провінції Сичуань багато уваги приділено персоналізації освітнього процесу. На прикладі життєтворчості педагогів тренерів Ву Юн і Сяо Ян [7; 16] можна прослідкувати значимість виокремлених педагогічних умов розвитку професіоналізму учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки. Варто наголосити, що група організаційно-діагностичних мов передбачає орієнтацію і суворе дотримання вимог до професіоналізму вчителя фізичної культури, здатного забезпечити високі результати своєї професійної діяльності. Крім глибоких предметних знань, майбутні учителі фізичної культури провінції Сичуань мають опанувати психологічними знаннями, оволодіти сучасними засобами і способами діагностики і вивчення особистості. Виразним прикладом, на наш погляд, є педагогічний досвід Ву Юн – директор департаменту загальної фізичної культури [7]. Випускник Інституту фізичної культури Ченду, Ву Юн у провінції Сичуань працює у коледжі. Викладає основні курси, гімнастику, аеробіку, плавання, колективні види спорту. Своїми професійними досягненнями Ван Юн підтримує високу репутацію провінції Сичуань у напрямі гімнастики. Показує значимі досягнення в якості чоловічої команди. У 2001 році здобув титул національного фітнес-інструктора, отримав кваліфікаційний сертифікат, виданий Спортивною Асоціацією КНР, здобув титул національного інструктора з фітнесу. Свою професійну діяльність Ван Юн вибудовує на твердих світоглядних переконаннях у верховенстві цінності здоров'я і фізичної активності. Він уміє організувати навчальний процес як педагогічну взаємодію. Сам виступає носієм високих громадянських цінностей, своїм сумлінним ставленням до професійних завдань формує відповідні імперативи у своїх учнів. Демонструє готовність і бажання вивчати і використовувати педагогічно цінний досвід, набуття власного педагогічного креативу у широкій розмаїтій практиці. У цьому вбачаємо відповідність його творчо-рефлексивним умовам розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки [7].

Сяо Ян – виразний представник успішного вчителя фізичної культури середньої школи. Сяо Ян реалізує програму викладання фізкультури [16] на високому методичному рівні. На прикладі його педагогічного досвіду розкриємо групу умов змістово-методичного забезпечення розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у коледжах (провінція Сичуань). Він має почесні титули “просунутого тренера” спортивної школи, “видатного тренера у провінції Сичуань”, досягнення “Мяньян – місто кращих тренерів”. Багато прислужився Сяо Ян до розроблення змістового компонента фізичної культури, зокрема долучився до розроблення навчальних програм з фізичного виховання, підготував підручник з атлетики. Показником високого професіоналізму Сяо Ян справедливо назвати 100 % успішність його учнів. Таких високих показників він досяг завдяки неперервній самоосвіті, глибоким знанням вікової психології, практикування педагогічного партнерства і колегіальної взаємодії з учасниками освітнього процесу [16]. Учитель Сяо Ян є організатором тренінгових занять, що дало змогу студентам провінції Сичуань досягти помітного прогресу у змаганнях з легкої атлетики у місті Маньян. Сяо Ян пропагує ідею про те, що коледж є простором для розвитку людини. Учитель повинен сумлінно вивчати навчальні матеріали і сучасні методи, бути сміливим у творенні власної методики, апробувати новачинні технологічні засоби діагностування фізичних якостей і можливостей своїх учнів [16]. Уважне вивчення національного законодавства і навчальних програм дає змогу кожному педагогу досягти таких показників успішності учнів, як у Сяо Ян.

Як бачимо, в педагогічній практиці виразними є не окремо визначені педагогічні умови розвитку професіоналізму вчителів фізичної культури, а комплексне, синтетичне їх утворення з опорою на світоглядні позиції, фундаментальні психолого-педагогічні знання, активну життєтворчість. Це забезпечує якість освіти загалом, успіхи учнів і конкурентоспроможність фахівця на ринку працевлаштування.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, у статті виділено групи педагогічних умов розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки у коледжах, а саме: організаційно-діагностичні, умови змістово-методичного забезпечення, творчо-рефлексивні умови. На прикладі педагогічного доробку

педагогів-тренерів Ву Юн, Сяо Ян з провінції Сичуань підтверджено, що виділені групи педагогічних умов сприяють якійсь організації фізичної культури, якщо синтезовані із світоглядними ціннісними установками, підкріплені високим патріотизмом і прагненням самовдосконалення.

Перспективою заявленої проблеми визначимо пошукову роботу, оформлення персоналізованих методичних розробок, спрямованих на узагальнення і творче використання педагогічного досвіду успішних учителів у програмах фахової підготовки на прикладі провінції Сичуань.

ЛІТЕРАТУРА

1. China's National Plan for Medium and Long-term Education Reform and Development 2010–2020, с. 9–11.

2. Ажиппо О. Ю. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах : автореф. ... дис. д-ра пед. наук : 13.00.04. Харків, 2013. 39 с.

3. Ван Ліхуа. Організація управління впровадженням державних стандартів фізичної підготовленості студентів у вищих навчальних закладах Китайської Народної Республіки : дис. ... канд. наук з фізичного виховання і спорту : 24.00.02 ; Харк. держ. акад. фіз. культури. Харків, 2011. 207 с.

4. Ван Сюе Мань. История развития массовой физической культуры. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2008. 4. С. 217–221.

5. Ворожбіт-Горбатюк В. Компетентність педагогічного партнерства як базис якості вищої педагогічної освіти *Молодь і ринок*. №10/196. 2021. С.63–68. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.248528>

6. Ворожбіт-Горбатюк В., Борисенко Н. Конструктивне освітнє середовище у контексті сучасних новацій у вищих навчальних закладах. *Теорія та методика навчання та виховання*. Харків, 2017. Вип. 43. С. 5–15.

7. Ву Юн (2018). Всесвітні енциклопедичні знання. URL : http://uk.swewe.net/word_show.htm/?992896_1&%D0%A1%D1%8F%D0%BE_%D0%AF%D0%BD (дата звернення : 11.01.2022)

8. Демінська Л. О. Аксиологічні засади професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання : автореф. дис... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2014. 40 с.

9. Джурицький П. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2013. 43 с.

10. Курнишев Ю. А. Проблема професійного саморозвитку вчителя фізкультури в теорії і практиці. *ScienceRise*. 2016. №1/5(18). С.32 – 36.

11. Ли Цзин. Аналитический обзор программных требований по физическому воспитанию в вузах Китая и Украины. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2006. № 9. С. 167–169.

12. Национальная программа по укреплению здоровья. Госсовет КНР., 20.06.1995 г. Пекин, 1995. 27 с.

13. О физической культуре и спорте : Закон КНР. 2001. *The Law of the People's Republic of China on Physical Culture and Sports of 1995. International Sports Law Review (I.S.L.R.). Athens*. Vol. IV: Issues 1&2. P. 137–145.

14. Об общенациональном массовом развитии “Солнечная физкультура и спорт” : извещение Министерства образования, № 2006/6. Пекин, 2006. 18 с.

15. Суценко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту: теоретико-методологічний аспект : монограф. Запоріжжя : Запорізький держ. ун-т., 2003. 442 с.

16. Сяо Ян Всесвітні енциклопедичні знання. 2018. URL : http://uk.swewe.net/word_show.htm/?992896_1&%D0%A1%D1%8F%D0%BE_%D0%AF%D0%BD (дата звернення : 11.01.2022)

17. Устав по всеобщему укреплению здоровья : приказ Государственного совета Китайской народной республики от 30.09.2009 г. № 560. Пекин, 2009. 15 с.

18. Учебная программа по специальности “Преподавание физкультуры” Сычуаньского педагогического университета. Пекин, 2010. 19 с.

19. Фурман Ю. Перспективні моделі фізкультурно-оздоровчих технологій у фізичному вихованні студентів вищих навчальних закладів : монограф. Київ : НУФВСУ : Олімп. л-ра, 2013. 174 с.

REFERENCES

1. China's National Plan for Medium and Long-term Education Reform and Development 2010–2020, с. 9–11. [in English].

2. Azhyppo, O. Yu. (2013). Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do profesiinoi diialnosti u zahalnoosvitnykh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological principles of preparation of future teachers of physical culture for professional activity in secondary schools]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kharkiv, 39 p. [in Ukrainian].

3. Van Likhua (2011). Orhanizatsiia upravlinnia vprovadzheniam derzhavnykh standartiv fizychnoi pidhotovlenosti studentiv u vyshchyykh navchalnykh

- zakladakh Kytayskoi Narodnoi Respubliki [Organization of management of the implementation of state standards of physical fitness of students in higher educational institutions of the People's Republic of China]. *Candidate's thesis*. Kharkiv, 207 p. [in Ukrainian].
4. Van Siue Man (2008). Ystoryia razvytyia massovoi fizycheskoi kultury. [History of the development of mass physical culture]. *Slobozhanskiy scientific and sports bulletin*. No. 4. pp. 217–221. [in Russian].
5. Vorozhbit-Horbatiuk, V. (2021). Kompetentnist pedahohichnoho partnerstva yak bazys yakosti vyshchoi pedahohichnoi osvity [Competence of pedagogical partnership as a basis of quality of higher pedagogical education]. *Youth & market*. No.10/196. pp.63–68. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.248528> [in Ukrainian].
6. Vorozhbit-Horbatiuk, V.V. & Borysenko, N.O. (2017). Konstruktyvne osvittie seredovyshche u konteksti suchasnykh novatsii u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Constructive educational environment in the context of modern innovations in higher education]. *Theory and methods of teaching and education*. Kharkiv. Vol. 43. pp. 5–15. [in Ukrainian].
7. Vu Yun (2018). Vsesvitni entsyklopedychni znannia [World encyclopedic knowledge]. Available at: http://uk.swewe.net/word_show.htm/?992896_1&%D0%A1%D1%8F%D0%BE%D0%AF%D0%BD (Accessed 11 Jan. 2022). [in Ukrainian].
8. Deminska, L. O. (2014). Aksiologichni zasady profesiino-pedahohichnoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoho vykhovannia [Axiological principles of professional and pedagogical training of future physical education teachers]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, 40 p. [in Ukrainian].
9. Dzhurynskyi, P. B. (2013). Teoretychni i metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv fizychnoi kultury do zdoroviazberezhvalnoi profesiinoi diialnosti [Theoretical and methodical bases of preparation of future teachers of physical culture for health-preserving professional activity]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Odesa, 43 p. [in Ukrainian].
10. Kurnyshev, Yu. A. (2016). Problema profesiinoho samorozvytku vchytelia fizkultury v teorii i praktytsi [The problem of professional self-development of a physical education teacher in theory and practice]. *ScienceRise*. №1/5(18). pp.32 – 36. [in Ukrainian].
11. Li Tszin (2006). Analiticheskiy obzor programmnykh trebovaniy po fizicheskomu vospitaniyu v vuzakh Kitaya i Ukrainy [Analytical review of program requirements for physical education in universities of China and Ukraine]. *Slobozhanskiy scientific and sports bulletin*. No. 9. pp. 167–169. [in Russian].
12. Natsyonalnaia prohramma po ukrepleniyu zdorovia [National Health Promotion Program]. *Hossoviet KNR*, 20.06.1995 h. Pekyn, 1995. 27s. [in Russian].
13. O fizycheskoi kulture y sporte : Zakon KNR [On physical culture and sports: the Law of the People's Republic of China]. *The Law of the Peoples Republic of China on Physical Culture and Sports of 1995. International Sports Law Review (I.S.L.R.)*. Athens, 2001. Vol. IV: Issues 1&2. pp. 137–145. [in Russian].
14. Ob obshchenatsyonalnom massovom razvytyi "Solnechnaia fizkultura y sport" [About national mass development "Solar physical culture and sports"]. notice of the Ministry of Education, No. 2006/6. Beijing, 2006. 18 p. [in Russian].
15. Sushchenko, L. P. (2003). Profesiina pidhotovka maibutnykh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu: teoretyko-metodolohichni aspekt [Professional training of future specialists in physical education and sports: theoretical and methodological aspect]. Zaporizhzhia, 442 p. [in Ukrainian].
16. Siao Yan (2018). Vsesvitni entsyklopedychni znannia [World encyclopedic knowledge]. Available at: http://uk.swewe.net/word_show.htm/?992896_1&%D0%A1%D1%8F%D0%BE%D0%AF%D0%BD (Accessed 11 Jan. 2022).
17. Ustav po vseobshchemu ukrepleniyu zdorovia [Charter on universal health promotion]. order of the State Council of the People's Republic of China dated September 30, 2009 No. 560. Beijing, 2009. 15 p. [in Russian].
18. Uchebnaya programma po spetsialnosti "Prepodavanie fizkultury" (2010). [Curriculum for the specialty "Teaching Physical Education" Sichuan Pedagogical University]. Beijing, 19 p. [in Russian].
19. Furman, Yu. (2013). Perspektyvni modeli fizkulturno-ozdorovchykh tekhnolohii u fizychnomu vykhovanni studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv [Promising models of physical culture and health technologies in physical education of students of higher educational institutions]. Kyiv, 174 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.02.2022

